

DECIZIE

30 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru
Ion Druță
Maria Ghervas
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sergiu Litvinenco reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2016, prin care cererea depusă de Sergiu Litvinenco reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu a fost admisă,

c o n s t a t ă :

La 28 octombrie 2016, ora 12:56, Sergiu Litvinenco reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu a înaintat o cerere împotriva Comisiei Electorale Centrale prin care a solicitat instanței de judecată anularea hotărîrii Comisiei Electorale Centrale nr.498 din 25 octombrie 2016 „Cu privire la contestația nr. CEC-10/28 din 21 octombrie 2016 depusă de dl Vădim Filipov, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dl Igor Dodon, și contestația nr. CEC-10/31 din 21 octombrie 2016 depusă de candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Laguta”.

În motivarea acțiunii a indicat că prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.498 din 25 octombrie 2016 „Cu privire la contestația nr. CEC-10/28 din 21 octombrie 2016 depusă de dl.Vădim Filipov, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Igor Dodon, și contestația nr. CEC-10/31 din 21 octombrie 2016 depusă de candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Laguta”, concurentului electoral Maia Sandu i-a fost aplicată sancțiunea sub formă de avertisment pentru încălcarea art. 47 alin.(2¹) al Codului electoral.

Subliniază că în motivarea hotărîrii contestate s-a invocat precum că concurentul electoral Maia Sandu a recunoscut că scopul vizitei sale la Bruxelles a fost

„transmiterea unui mesaj oficialilor europeni despre pericolele fraudării alegerilor prezidențiale din Republica Moldova din 30 octombrie 2016 și despre necesitatea transmiterii unui mesaj către autoritățile din țară ca să respecte drepturile democratice ale alegătorilor din Republica Moldova și să asigure alegeri libere și corecte”, iar aceasta demonstrează legătura cauzală dintre acțiunile concurentului electoral, Maia Sandu și vizita ulterioară a oficialilor europeni descrisă în cele două contestații.

La fel, menționează că Comisia Electorală Centrală apreciază precum că, concurentul electoral, Maia Sandu, prin intermediul mijloacelor mass-media sau a portalurilor de știri din rețeaua internet, nu a negat faptul că delegația grupului Partidului Popular European a efectuat vizita în Republica Moldova ca urmare a întâlnirilor și discuțiilor sale cu oficialii europeni care au avut loc la Bruxelles și nu s-a disociat de acțiunile ulterioare ilegale ale acestora, fapt care, în opinia Comisiei, este calificat drept o acțiune și inacțiune a concurentului electoral, catalogând aceasta ca acceptare tacită a implicării cetățenilor străini în acțiunile de agitație electorală în favoarea sa, acțiuni ce au făcut obiect al contestațiilor nominalizate.

Precizează că, Comisia Electorală Centrală în aceeași hotărîre, susține precum că Maia Sandu, nu a sesizat Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în cazul în care constată că mijloacele de informare în masă au fost difuzate și reflectate, din proprie inițiativă, fără acordul, permisiunea și/sau solicitarea sa, informații despre vizita sa la Bruxelles și, respectiv, despre conferința de presă a delegației Partidului Popular European la Chișinău, specificînd că în cadrul acestora au avut loc acțiunile de agitație electorală cu încălcarea prevederilor art. 47 alin.(2¹) al Codului electoral.

Consideră că hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.498 din 25 octombrie 2016 este ilegală și pe cale de consecință, pasibilă anulării, deoarece constatarea Comisiei Electorale Centrale referitoare la „legătura cauzală dintre acțiunile concurentului electoral, Maia Sandu și vizita la Bruxelles și Maastricht, precum și declarația conținută în înregistrarea video de pe pagina web a Partidului Popular European cu privire la scopul vizitei s.m și vizita ulterioară a oficialilor europeni” este iluzorie, or vizita delegației Grupului parlamentar al Partidului Popular European în Republica Moldova a fost planificată cu mult înainte de vizita pe care concurentul electoral Maia Sandu a avut-o la Bruxelles și Maastricht, fapt confirmat prin rezervarea biletului de avion spre Chișinău a conducătorului delegației Grupului parlamentar al Partidului Popular European, care a avut loc la 14 octombrie 2016, iar rezervarea biletului de avion către Bruxelles a Maiei Sandu a avut loc la 18 octombrie 2016.

Afirmă că cele relatate se atestă și prin faptul că proiectul agendei europarlamentarilor, inclusiv întrevederile avute cu Președintele și Prim-ministrul a Republicii Moldova, au fost definitivată, adică, convenită cu interlocorii din Republica Moldova, încă la data de 13 octombrie 2016, cu mult înainte de plecarea Maiei Sandu la summitul Partidului Popular European, fapt confirmat prin corespondența electronică dintre consilierul purtătorului de cuvînt al grupului parlamentar al Partidului Popular European și consilierul de comunicare al Partidului Popular European datată cu 13 octombrie 2016, inclusiv proiectul agendei atașată la corespondența respectivă, insistînd, astfel că nu există nici o legătură cauzală între vizita Maiei Sandu la summitul Partidului Popular European și vizita Grupului parlamentar al Partidului Popular European în Republica Moldova, ultima fiind planificată cu mult timp înainte de plecarea Maiei Sandu la Bruxelles și Maastricht.

Cît privește constatarea Comisiei Electorale Centrale cu privire la acceptarea tacită de către Maia Sandu a implicării cetățenilor străini în acțiunile de agitație electorală în favoarea sa prin aceea că nu a negat „prin intermediul mijloacelor mass-media sau a portalurilor de știri din rețeaua internet, precum că delegația grupului Partidului Popular European a efectuat vizita în Republica Moldova ca urmare a întâlnirilor și discuțiilor sale cu oficialii europeni care au avut loc la Bruxelles și nu s-a disociat de acțiunile ulterioare ilegale ale acestora”, subliniază că această constatare reprezintă o ineptie, bazată, în principal pe o interpretare eronată a reglementărilor conținute în art.47 alin.(2¹) din Codul electoral.

În acest sens invocă că concurentul electoral Maia Sandu nu putea, ab initio, să nege în mass media că delegația grupului Partidului Popular European a efectuat vizita în Republica Moldova ca urmare a întâlnirilor și discuțiilor sale cu oficialii europeni care au avut loc la Bruxelles, or, vizita Grupului parlamentar al Partidului Popular European în Republica Moldova a fost planificată cu mult timp înainte de plecarea Maiei Sandu la Bruxelles și Maastricht, iar existența unei legături cauzale dintre vizita Maiei Sandu la summitul Partidului Popular European și vizita europarlamentarilor Partidului Popular European la Chișinău a fost constatată de Comisia Electorală Centrală odată cu adoptarea, la 25 octombrie 2016 a hotărîrii contestate, respectiv imputarea concurentului electoral Maia Sandu că nu a negat în mass media pînă la 25 octombrie 2016 ceea ce Comisia Electorală Centrală a constatat doar la 25 octombrie 2016 este un nonsens.

Astfel, invocă că potrivit art. 47 alin. (2¹) din Codul electoral, se interzice concurenților electorali să implice sub orice formă persoanele care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală.

Remarcă că o prima constatare derivată din interpretarea textuală (literară) a normei legale citate este că subiecții acțiunii dispozițiilor art. 47 alin.(2¹) din Codul electoral sunt concurenții electorali, și nu persoanele care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova, fapt ce denotă că implicarea de către concurenții electorali a persoanelor care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală reprezintă esența reglementării, și nu simpla implicare a persoanelor care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova (fără a fi implicați în acest proces de către concurenții electorali) or, jurisdicția Comisiei Electorale Centrale nu se extinde în afara Republicii Moldova și peste subiecții electorali din Republica Moldova.

Pe de altă parte, invocă că pentru a-i fi imputată încălcarea prevederilor art. 47 alin.(2¹) din Codul electoral, un concurent electoral urmează să întreprindă acțiuni fie directe, fie indirecte, de antrenare a persoanelor care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în agitația electorală. Aceste acțiuni trebuie să fie de natură proactivă, astfel încît, din perspectiva unui observator independent, să nu rămînă rezerve cu privire la faptul că anume concurentul electoral a antrenat, a implicat persoane care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiuni de agitație electorală.

În acest context, afirmă că Maia Sandu nu a întreprins nici o acțiune care s-ar circumscrie direct sau chiar prin interpretare extensivă a legii restricțiilor statuate la art.47 alin.(2¹) din Codul electoral, concurentul electoral nu a comunicat public nici faptul că a avut întrevederi cu personalități oficiali și notorii europeni, nici nu a făcut publice mesajele pe care le-a primit de la decidenții europeni.

Iar faptul că Partidul Popular European a plasat pe contul său de twitter și facebook poze de la întrevederile Maiei Sandu cu personalități oficiali și notorii

europeni și un comentariu potrivit căruia „liderii Partidului Popular European i-au urat binevenit și au manifestat suport pentru candidatul prezidențial comun de centru dreapta din Moldova - Maia Sandu” (EPP leaders welcomed & voiced support for #Moldovan presidential common centre-right candidate Maia#Sandu), dar și declarațiile europarlamentarilor, nu pot fi imputate concurentului electoral Maia Sandu, reprezentând acțiuni care țin strict de Partidul Popular European și de modul de comunicare a acestui partid.

Pledează și asupra netemeinicii argumentului invocat în hotărâre ce vizează nesesizarea de către Maia Sandu a Consiliul Coordonator al Audiovizualului și Comisiei Electorale Centrale referitor la faptul că mijloacele de informare în masă au difuzat și reflectat, din proprie inițiativă, fără acordul, permisiunea și/sau solicitarea sa, informații despre vizita ei la Bruxelles și, respectiv, despre conferința de presă a delegației Partidului Popular European la Chișinău, în cadrul căreia au avut loc acțiunile de agitație electorală cu încălcarea prevederilor art. 47 alin.(2¹) Cod electoral, deoarece presa este liberă să reflecte orice eveniment pe care îl consideră relevant, cenzura fiind, de principiu, inacceptabilă și interzisă.

Petru observațiile arătate, consideră irelevant și argumentul precum că presa ar fi trebuit să solicite acordul concurentului electoral Maia Sandu pentru a difuza o știre care o vizează pe aceasta.

În drept, pretențiile acțiunii sunt întemeiate pe prevederile art. 15, 47 alin.(2¹), 66, 67,68 Cod electoral, art.8 alin.(4), art. 19, art.25 alin.(1) lit. b), art.26 alin.(1) lit. a) și lit. c) din Legea nr. 793/2000 contenciosului administrativ.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2016, a fost admisă cererea lui Sergiu Litvinenco reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu și anulată hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.498 din 25 octombrie 2016 „Cu privire la contestația nr. CEC-10/28 din 21 octombrie 2016 depusă de dl Vădim Filipov, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dl Igor Dodon, și contestația nr. CEC-10/31 din 21 octombrie 2016 depusă de candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Laguta”, în partea aplicării concurentului electoral Maia Sandu a sancțiunii sub formă de avertisment.

La data de 29 octombrie 2016, Comisia Electorală Centrală a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care să se mențină integral hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 498 in 25 octombrie 2016.

În motivarea recursului a invocat că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 498 din 25 octombrie 2016 a fost adoptată în urma examinării obiective și multilaterale a contestațiilor înregistrate la Comisie sub nr. CEC 10/28 și CEC nr. 10/31 din 21 octombrie 2016 depuse de către dl Vadim Filipov, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dl Igor Dodon și candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Laguta, precum și a probelor atașate la acestea, și anume: proba video pe suport electronic care conține imagini cu interviul oferit la Bruxelles de către concurentul electoral Maia Sandu mijloacelor mass-media din Republica Moldova, în cadrul căruia recunoaște că scopul vizitei este „transmiterea unui mesaj oficialilor europeni despre pericolele fraudării alegerilor prezidențiale din Republica Moldova

din 30 octombrie 2016 și despre necesitatea transmiterii unui mesaj către autoritățile din țară ca să respecte drepturile democratice ale alegătorilor din Republica Moldova și să asigure alegeri libere și corecte” și cu declarații de susținere a dnei Maia Sandu în alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016, făcute de oficialii Parlamentului European, la Chișinău, în cadrul conferinței de presă din 21 octombrie 2016, o postare de pe contul de Twitter și Facebook al Partidului Popular European și al concurentului electoral, Maia Sandu, unde ultima apare alături de persoane oficiale și notorii străine, urmate de un mesaj cu privire la susținerea de către liderii partidului respectiv a candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Sandu.

Susține recurentul că decizia Comisiei Electorale Centrale de avertizare a concurentului electoral, Maia Sandu s-a întemeiat pe proba video pe suport electronic-sus menționată și postarea de pe contul Facebook al concurentului electoral, Maia Sandu, unde ultima apare alături de persoane oficiale străine, fapte care nu au fost negate nici în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale din 25 octombrie 2016, nici în cadrul ședinței de judecată și, respectiv, au fost acceptate tacit de către concurentul electoral.

Or, apariția unui concurent electoral în imagini alături de reprezentanții unor instituții publice sau de sigla unui partid politic din străinătate se prezumă că are o conotație electorală.

Indică recurentul că atât postarea de pe contul Facebook al concurentului electoral, Maia Sandu, cât și proba video prezentată pe suport electronic demonstrează legătura cauzală dintre acțiunile concurentului electoral, Maia Sandu, și vizita ulterioară și declarațiile de susținere a dnei Maia Sandu a oficialilor europeni la Chișinău.

Mai mult, pentru cazul încălcării de către concurenții electorali a interdicției de a implica sub orice formă persoanele care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală, art. 69 alin. (4) lit. d) din Codul electoral prevede pentru Comisia Electorală Centrală dreptul de a solicita instanței de judecată anularea înregistrării acestora.

Sau, constatându-se întemeiat implicarea unor cetățeni străini în procesul electoral în favoarea concurentului electoral, Maia Sandu, totodată, din motive și rațiuni expuse în hotărârea nr. 498, a fost aplicat avertismentul, sancțiunea mai blândă prevăzută de art. 69 din Codul electoral.

În același timp, consideră că menținerea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2016 va crea un precedent vicios, care va permite concurenților electorali să-i implice pe cetățeni străini în procesul electoral din Republica Moldova, fapt interzis de prevederile art. 47 alin. (2¹) din Codul electoral.

Astfel, constată recurentul că prima instanță a dat o interpretare eronată prevederilor art. 47 alin. (2¹) Cod electoral, or legiuitorul a indicat în mod expres interdicția de utilizare a cetățenilor străini în acțiuni de agitație electorală sub orice formă, inclusiv cea utilizată prin șiretlicuri de genul funcției „tag in”, adică inserarea unei persoane cum a fost și în cazul dat.

La fel, se menționează în recurs că în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale din 25 octombrie 2016, domnul Sergiu Litvinenco personal a menționat că delegația deputaților europeni din partea Partidului Popular European a sosit în Republica Moldova la data de 18 octombrie 2016. La data de 20 octombrie 2016 dna Maia Sandu a dat interviul la Bruxsel (fapt confirmat prin înregistrarea video anexată

la dosar) unde dînsa indică scopul venirii sale la acea întrunire, adică un scop strict electoral și nu cel declarat de domnul Litvinenco ca fiind unul partiinic.

În context afirmă că, contrapunînd toate aceste evenimente în ordinea cronologică se constată legătura cauzală și solicitarea doamnei Maia Sandu de intervenire în procesul electoral a demnitarilor europeni numiți mai sus, iar faptul că declarațiile domnului Litvinenco Sergiu vin în contradicție cu declarațiile doamnei Maia Sandu se confirmă prin înregistrarea video a ședinței Comisiei Electorale Centrale din 25 octombrie 2016 <http://cec.md/index.php?Pag=news&id=1633&rid=18526&l=ro>.

Relatează că nu mai puțin important este și faptul că în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale, Vadim Filipov, reprezentantul cu drept de vot consultativ al concurentului electoral Igor Dodon s-a referit la scrisoarea Comisiei Electorale Centrale nr. 8/4209 din 11 mai 2015, unde Comisia în ultimul alineat a paginii 2 a invocat faptul că „În cazul în care concurentul electoral va constata că mijloacele de informare în masă, inclusiv cele naționale cu capital străin vor difuza, din proprie inițiativă fără acordul, permisiunea și/sau solicitarea concurentului electoral, informații despre activitatea acestuia în perioada electorală, ultimul urmează să sesizeze CCA”.

Remarcă că această scrisoare este una publică și se află pe pagina oficială a Comisiei CEC.md, respectivele reguli de comportament fiind aduse la cunoștința tuturor concurenților electorali.

Susține că pentru examinarea litigiului este relevant stabilirea tuturor circumstanțelor, acțiunilor și inacțiunilor concurentului electoral și a terțelor persoane, ce au stat la baza sancționării respectivului concurent.

De altfel, indică că sancțiunea aplicată este cea mai blîndă sancțiune ce nu prejudiciază dreptul concurentului de a alege și a fi ales, dar care nu poate fi sfidată de către instanța de judecată, or anularea respectivei hotărîri a Comisiei a fost de facto o expunere asupra oportunității actului administrativ și nu constatarea ilegalității acesteia, sau încălcării procedurilor legale, după cum este solicitat de art. 26 a Legii Contenciosului administrativ.

Totodată, subliniază că instanța a examinat fondul cauzei și a adoptat hotărîrea fără a-i implica în proces pe autorii contestațiilor înregistrate sub nr. CEC-10/28 și CEC-10/31 din 21 octombrie 2016, dl Vadim Filipov, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dl Igor Dodon, și candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Laguta, drepturile cărora rezultă din conținutul procesului de examinare a contestațiilor și litigiu referitor la hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr. 498 din 25 octombrie 2016.

La 30 octombrie 2016 Sergiu Litvinenco reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu, a depus referință la recursul declarat, în care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia și a solicitat respingerea lui cu menținerea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2016.

Avînd în susținere prevederile art. 68 alin. (6) Cod electoral, care stabilesc că împotriva hotărîrii instanței de judecată poate fi depus un recurs în termen de 3 zile de la pronunțare, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat acestei norme și a declarat recursul la 29 octombrie 2016 împotriva hotărîrii din 28 octombrie 2016, în termen.

Conform prevederilor art. 68 alin. (7) Cod electoral, recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale, Sergiu Litvinenco reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu, a solicitat anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr.498 din 25 octombrie 2016 „Cu privire la contestația nr. CEC-10/28 din 21 octombrie 2016 depusă de dl Vădim Filipov, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dl Igor Dodon, și contestația nr. CEC-10/31 din 21 octombrie 2016 depusă de candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Laguta”, în partea aplicării concurentului electoral Maia Sandu a sancțiunii sub formă de avertisment.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admitterii acesteia, dispunând anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr.498 din 25 octombrie 2016 „Cu privire la contestația nr. CEC-10/28 din 21 octombrie 2016 depusă de dl Vădim Filipov, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dl Igor Dodon, și contestația nr. CEC-10/31 din 21 octombrie 2016 depusă de candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Laguta”, în partea aplicării concurentului electoral Maia Sandu a sancțiunii sub formă de avertisment.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, în raport cu criticele formulate în recurs și materialul probator, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția primei instanțe este una greșită, ce rezultă din aprecierea incorectă a materialului probator propus de părți în corelație cu prevederile legale aplicabile raportului juridic în litigiu.

Astfel, după cum rezultă din conținutul hotărârii Comisiei Electorale Centrale, în partea contestată de Sergiu Litvinenco reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu, nr. 498 din 25 octombrie 2016, Comisia Electorală Centrală a admis parțial contestațiile nr. CEC-10/28 din 21 octombrie 2016 depusă de dl Vădim Filipov, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dl Igor Dodon și nr. CEC-10/31 din 21 octombrie 2016 depusă de candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Laguta, fiind constatată încălcarea art. 47 alin. (2¹) al Codului electoral de către concurentul electoral Maia Sandu, totodată aceasta fiind sancționată conform prevederilor art.69 alin. (2) și (3) Cod electoral, cu avertisment. În același timp, fiind respinse cerințele cu privire la înaintarea unui demers către instanța de judecată despre anularea înregistrării

doamnei Maia Sandu în calitate de concurent electoral 6, în conformitate cu art. 69 alin. (4) lit. d) din Codul electoral.

Conform art. 47 alin. (2¹) al Codului electoral, se interzice concurenților electorali să implice sub orice formă persoanele care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală.

Conform art. 69 alin.(1), (2) și (3) al Codului electoral, persoanele fizice și juridice care încalcă prevederile legislației electorale, împiedică exercitarea liberă a drepturilor electorale ale cetățenilor, împiedică activitatea organelor electorale, poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare. Pentru încălcarea legislației electorale, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție poate aplica concurenților electorali sancțiuni sub formă de avertisment sau poate solicita aplicarea sancțiunii anulării înregistrării. Avertismentul se aplică prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale în cazul oricăror alegeri, precum și prin hotărâre a consiliului electoral de circumscripție - în cazul alegerilor locale.

Alin. (4) lit. d) a aceluiași articol indică că anularea înregistrării se aplică la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul alegerilor locale – și la solicitarea consiliului electoral de circumscripție, prin hotărîre judecătorească definitivă care constată încălcarea de către concurentul electoral a prevederilor art.47 alin.(2¹).

Analizînd aceste condiții în raport de situația din speță, instanța de recurs constată că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. nr. 498 din 25 octombrie 2016, este una legală și întemeiată, or norma juridică prevăzută la art. 69 alin. (2) din Codul Electoral, este una permisivă, care acordă dreptul Comisiei Electorale Centrale să aleagă sancțiunea ce urmează a fi aplicată pentru o anumită încălcare a concurentului electoral.

Iar după cum se constată în speță, decizia Comisiei Electorale Centrale de avertizare a concurentului electoral, Maia Sandu, s-a întemeiat pe proba video pe suport electronic care conține imagini cu interviul oferit la Bruxelles de către concurentul electoral, Maia Sandu, mijloacelor mass-media din Republica Moldova, în cadrul căruia recunoaște că scopul vizitei este „transmiterea unui mesaj oficialilor europeni despre pericolele fraudării alegerilor prezidențiale din Republica Moldova din 30 octombrie 2016 și despre necesitatea transmiterii unui mesaj către autoritățile din țară ca să respecte drepturile democratice ale alegătorilor din Republica Moldova și să asigure alegeri libere și corecte” și cu declarații de susținere a dnei Maia Sandu în alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016, făcute de oficialii ai Parlamentului European la Chișinău în cadrul conferinței de presă din 21 octombrie 2016.

Dovada circumstanțelor enunțate servind și postarea de pe contul de Twitter și Facebook al Partidului Popular European și al concurentului electoral, Maia Sandu, unde ultima apare alături de persoane oficiale și notorii străine, urmate de un mesaj cu privire la susținerea de către liderii partidului respectiv a candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Sandu.

Față de cele precizate în capitolul anterior este absolut evident și nu necesită alte comentarii concluzia potrivit căreia atît postarea de pe contul Facebook al concurentului electoral, Maia Sandu, cît și proba video prezentată de contestatarii pe suport electronic demonstrează legătura cauzală dintre acțiunile și inacțiunile concurentului electoral, Maia Sandu, și vizita ulterioară și declarațiile de susținere a acesteia a oficialilor europeni la Chișinău.

Or, apariția unui concurent electoral în imagini alături de reprezentanții unor

instituții publice sau de sigla unui partid politic din străinătate se prezumă că are o conotație electorală.

Cu atât mai mult că încălcările constatate de Comisia Electorală Centrală în acțiunile concurentului electoral Maia Sandu, care au generat aplicarea sancțiunii față de aceasta, nu au fost negate de ultima și nici combătute prin probe admisibile și pertinente, respectiv, au fost acceptate tăcit de către concurentul electoral.

Altfel spus, concurentul electoral, Maia Sandu, prin intermediul mijloacelor mass-media sau a portalurilor de știri din rețeaua internet, nu a negat faptul că delegația grupului Partidului Popular European a efectuat vizita în Republica Moldova ca urmare a întâlnirilor și discuțiilor sale cu oficialii europeni, care au avut loc la Bruxelles, fapt care a și fost calificat de către Comisia Electorală Centrală, drept o acțiune și inacțiune a concurentului electoral.

În acest context se impune precizare că concurentul electoral, Maia Sandu, nu a sesizat Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în cazul în care a constatat că mijloacele de informare în masă au difuzat și reflectat, din proprie inițiativă, fără acordul, permisiunea și/sau solicitarea sa, informații despre vizita ei la Bruxelles și respectiv, despre conferința de presă a delegației Partidului Popular European la Chișinău, în cadrul căreia au avut loc acțiunile de agitație electorală, de altfel, nefiind sesizată nici Comisia Electorală Centrală, în scopul disocierii de acțiunile persoanelor străine care au făcut obiect al contestațiilor.

Și aceasta în condițiile în care, prin scrisoarea Comisiei Electorale Centrale nr. 8/4209 din 11 mai 2015, care este afișată pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale și este publică, Comisia a specificat că, în cazul în care concurentul electoral va constata că mijloacele de informare în masă, inclusiv cele naționale cu capital străin vor difuza, din proprie inițiativă fără acordul, permisiunea și/sau solicitarea concurentului electoral, informații despre activitatea acestuia în perioada electorală, ultimul urmează să sesizeze Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

Chiar și dacă scrisoarea menționată nu reprezintă un act normativ, după cum insistă și intimatul, însă prin această scrisoare, respectivele reguli de comportament au fost aduse la cunoștința tuturor concurenților electorali și deci, urmau a fi respectate.

Așa fiind, cele descrise combat concluziile primei instanțe precum că în cauză lipsește legătura cauzală ca element al încălcării imputate între vizita concurentului electoral, Maia Sandu, la summitul Partidului Popular European și vizita grupului parlamentar a Partidului Popular European în Republica Moldova, ultima fiind planificată anterior vizitei concurentului electoral, Maia Sandu la Bruxelles și Maastricht.

De menționat, că acest argument a primei instanțe contravine actelor pricinii și situației de fapt ale cauzei, întrucât există în direct legătura de cauzalitate între plasarea pozelor cu oficialii europeni pe pagina de Facebook a concurentului electoral, Maia Sandu și faptul că circumstanțele menționate nu au fost negate nici în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale din 25 octombrie 2016 și nici în cererea sa de chemare în judecată.

În sprijinul acestei concluzii sunt și dispozițiile cuprinse în art. 1 al Codului electoral, care definește noțiunea agitației electorale, și care indică că agitație electorală, reprezintă acțiuni de pregătire și difuzare a informației, care au scopul de a-i determina pe alegători să voteze pentru unii sau pentru alți concurenți electorali.

Raportând la caz prevederile enunțate în coroborare cu cele stabilite, instanța de recurs conchide că, sancțiunea aplicată concurentului electoral Maia Sandu, este cea mai blîndă, ținînd cont de faptul că pentru cazul încălcării de către concurenții electorali a interdicției de a implica sub orice formă persoanele care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală, art. 69 alin.(4) lit. d) din Codul electoral, prevede pentru Comisia Electorală Centrală și dreptul de a solicita instanței de judecată anularea înregistrării acestora.

În așa mod este evident că sancțiunea aplicată concurentului electoral Maia Sandu sub formă de avertisment, pentru încălcarea art. 47 alin.(2¹) al Codului Electoral, nu încalcă dreptul constituțional al ultimei de a alege și a fi ales.

Concomitent, la acest capitol, instanța de recurs va remarca și pct. 1.1. înserat în „Liniile directorii cu privire la alegeri” din Codul bunelor practici în materie electorală, adoptate de către Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 51-a Sesiuni Plenare (Veneția, 5-6 iulie 2002), potrivit căruia sufragiul universal înseamnă, în principiu, că fiecare persoană are dreptul de a alege și de a fi ales. Cu toate acestea, acest drept poate și trebuie să fie exercitat sub rezerva anumitor condiții.

Iar pct. 1 cap.II din același Cod reclamă că, desfășurarea unor alegeri democratice nu este posibilă decât cu condiția respectării drepturilor omului, în special a libertății de exprimare și libertății presei, libertății de a circula pe teritoriul țării, libertății de întrunire și libertății de asociere pentru scopuri politice, inclusiv fondarea partidelor politice. Orice restricții ale acestor libertăți trebuie să fie prevăzute de lege, să răspundă unui interes public și să respecte principiul proporționalității.

Prin urmare, se constată că prima instanță a dat interpretare eronată a prevederilor art. 47 alin.(2¹) al Codului Electoral, or, cum a fost menționat, legiuitorul a indicat în mod expres interdicția de utilizare a cetățenilor străini în acțiunile de agitație electorală sub orice formă, fapt care, însă, a fost ignorat de concurentul electoral Maia Sandu, care a implicat în scop de agitație electorală oficialii europeni.

Astfel, cele relatate în plus indică la faptul că dreptul concurentului electoral Maia Sandu nu se încalcă la promovarea imaginii sale și din motiv că perioada campaniei electorale este o perioadă specifică și în această perioadă, concurenții electorali urmează să se conformeze executării Codului Electoral care reglementează acțiunile și inacțiunile acestora în perioada respectivă.

În acest context al analizei este de observat că menținerea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2016 va crea un precedent vicios, care va permite concurenților electorali să-i implice pe cetățeni străini în procesul electoral din Republica Moldova, fapt interzis de prevederile art. 47 alin. (2¹) din Codul electoral.

Sub acest aspect, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că temei pentru anularea hotărîrii Comisiei Electorale Centrale nr.498 din 25 octombrie 2016 în partea contestată nu este, pe când prima instanță la emiterea hotărîrii a dat o interpretare greșită probatoriului administrat și normelor de drept material, fapt ce generează casarea hotărîrii date.

Pentru considerentele menționate și avînd în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, însă normele de drept material au fost interpretate eronat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa hotărîrea primei instanțe și de a emite o nouă hotărîre cu privire la respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide :

Se admite recursul declarat de către Comisia Electorală Centrală.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sergiu Litvinenco reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la contestarea actului administrativ și se emite o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Sergiu Litvinenco reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Maria Ghervas

Tamara Chișca-Doneva